

ევროპის საბჭოს
კონვენცია
ქალთა მიმართ ძალადობისა
და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ
ბრძოლისა და პრევენციის შესახებ

მონიტორინგის
მექანიზმი

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

**ევროპის საბჭოს
კონვენცია
ქალთა მიმართ ძალადობისა
და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ
ბრძოლისა და პრევენციის შესახებ**

მონიტორინგის მექანიზმი

• ევროპის საბჭოს კონვენცია ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლისა და პრევენციის შესახებ, ასევე ცნობილი, როგორც **სტამბოლის კონვენცია**, ძალაში შევიდა 2014 წლის 1 აგვისტოს. ეს არის პირველი საერთაშორისო ხელშეკრულება, რომელიც ადგენს სამართლებრივად სავალდებულო მოთხოვნებს ქალთა მიმართ ძალადობის, მათ შორის, ოჯახში ძალადობის ყველა ფორმის აღსაკვეთად. იგი მოიცავს დებულებებს, რომლებიც შეეხება:

- ძალადობის პრევენციას;
- მსხვერპლთა დაცვასა და მხარდაჭერას; და
- დამნაშავეთა დევნას.

კონვენცია ასევე ადგენს ვალდებულებას ყოველმომცველი პოლიტიკის შესამუშავებლად, რომელიც კოორდინირებულად უნდა განხორციელდეს.

• სტამბოლის კონვენცია შეიცავს ბევრ ინოვაციურ მიდგომას. ის ქალთა მიმართ ძალადობას აღიარებს ადამიანის უფლებათა დარღვევად და დისკრიმინაციის ერთ-ერთ ფორმად; ასევე, მოითხოვს ქალებისა და გოგონების მიმართ ძალადობის კრიმინალიზაციას და ხაზს უსვამს ამგვარი მოპყრობის გამომწვევი ფაქტორების აღმოფხვრის მნიშვნელობას (გენდერული უთანასწორობა, სტერეოტიპები და ცრურწმენები).

• კონვენცია გვთავაზობს მონიტორინგის მექანიზმს მისი დებულებების პრაქტიკაში განხორციელების შესაფასებლად და სახელმძღვანელო პრინციპებს ხელშემკვრელი მხარეებისთვის. აღნიშნული მონიტორინგის მექანიზმი ეფუძნება ორ ორგანოს, ესენია: ექსპერტთა ჯგუფი ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ (**GREVIO**) და **კონვენციის მხარეთა კომიტეტი**.

GREVIO

- GREVIO დამოუკიდებელი ორგანოა, პასუხისმგებელი კონვენციის განხორციელების მონიტორინგზე, კერძოდ, იმ ქვეყნების მიერ, რომლებმაც მისი რატიფიცირება მოახდინეს. იგი ამზადებს და ავრცელებს ანგარიშებს, სადაც შეფასებულია ამ ქვეყნების მიერ მიღებული საკანონმდებლო და სხვა ზომები კონვენციის დებულებათა განხორციელების ხელშესაწყობად (შეფასების პროცედურა). კონკრეტულ შემთხვევებში შეიძლება დაიწყოს გამოძიება (საგამოძიებო პროცედურები).
- GREVIO-მ შეიძლება დაამტკიცოს ზოგადი რეკომენდაციები კონვენციის გარკვეულ თემებსა და კონცეფციებთან მიმართებით.

306 არიან GREVIO-ს წევრები?

- GREVIO-ს წევრები არიან მაღალი მორალური სტანდარტების მქონე **დამოუკიდებელი და მიუკერძოებელი ექსპერტები**, აღიარებულნი გამოცდილ ექსპერტებად ადამიანის უფლებათა, გენდერული თანასწორობის, ქალთა მიმართ ძალადობისა თუ დაზარალებულთა დახმარებისა და დაცვის სფეროებში, ან აქვთ შესაბამისი პროფესიული გამოცდილება.
- თავდაპირველად **10 წევრისგან** შემდგარი GREVIO გაფართოვდება და მათი რაოდენობა **15-მდე** გაიზრდება კონვენციის 25-ე რატიფიკაციის შემდეგ. GREVIO-ს წევრობის განსაზღვრისას ითვალისწინებენ გენდერულ და გეოგრაფიულ ბალანსს, ასევე, მულტიდისციპლინურ ექსპერტულ ცოდნას. მათ კომიტეტი ირჩევს კონვენციის მხარეთა სხვადასხვა პროფესიის წარმომადგენელ მოქალაქეებს შორის (მოსამართლეები, პროკურორები, მეცნიერები, სოციალური მუშაკები, სამოქალაქო საზოგადოების წარმომადგენლები და სხვა).
- GREVIO წევრებს ირჩევენ **4 წლით** და ამ ვადის გაგრძელება დასაშვებია **მხოლოდ ერთხელ**.

როგორ ახორციელებს GREVIO შეფასებას?

- ცალკეული ქვეყნების მიხედვით მუშაობისას GREVIO ახორციელებს თითოეული იმ ქვეყნის პირველად (საბაზო) შეფასებას, სადაც რატიფიცირებულია კონვენცია. GREVIO ამ პროცედურას იწყებს ქვეყნისთვის კითხვარის გაგზავნით და მოუწოდებს ხელისუფლებას, რეაგირება მოახდინოს ყოვლისმომცველი ანგარიშის მეშვეობით. GREVIO ასევე აგროვებს **დამატებით ინფორმაციას სხვადასხვა წყაროდან**, მათ შორის არიან: არასამთავრობო ორგანიზაციები, სამოქალაქო საზოგადოების წარმომადგენლები, ადამიანის უფლებათა ეროვნული ინსტიტუტები, ევროპის საბჭოს ორგანოები (საპარლამენტო ასამბლეა, ადამიანის უფლებათა კომისარი და ა. შ.), ასევე, სხვა საერთაშორისო ორგანიზაციები. ამ ანგარიშისა და დამატებითი ინფორმაციის პირველადი შესწავლის შემდეგ, GREVIO აწარმოებს დიალოგს ქვეყნის წარმომადგენლებთან.

- შემდეგ GREVIO ახორციელებს **შეფასებით ვიზიტს**. GREVIO-ს დელეგაციისა და ქვეყნის წარმომადგენლების (თანამდებობის პირები, არასამთავრობო ორგანიზაციების წარმომადგენლები, დაზარალებულები და ა.შ.) შეხვედრის შინაარსი კონფიდენციალურია.

- GREVIO შემდგომში შეიმუშავებს შეფასებითი ანგარიშის პროექტს და უგზავნის მთავრობას კომენტარებისთვის. იგი ითვალისწინებს მთავრობის მოსაზრებებს საბოლოო ანგარიშის შედგენისას, რომელიც კიდევ ერთხელ ეგზავნებათ ხელისუფლების წარმომადგენლებს. **GREVIO-ს ანგარიში საჯაროა** მიღების შემდეგ (განთავსებულია სტამბულის კონვენციის ვებგვერდზე), დაინტერესებული მხარის ნებისმიერ **კომენტართან** ერთად.

როგორ იწყებს GREVIO მოკვლევას?

- GREVIO-ს შეუძლია დაიწყოს მოკვლევის პროცედურა, როდესაც არსებობს **სანდო ინფორმაცია**, რომ აუცილებელია ქმედება კონვენციის მოქმედების სფეროში შემაჯავლი ძალადობის ნებისმიერი აქტის აღსაკვეთად, იქნება ეს **სერიოზული, მასობრივი თუ განმეორებადი ძალადობა**.

- GREVIO-მ შეიძლება ქვეყანას მოსთხოვოს **სპეციალური ანგარიშის** წარდგენა.

- ხელმისაწვდომი ინფორმაციის გათვალისწინებით, GREVIO-ს შეუძლია დანიშნოს ერთი ან მეტი წევრი **მოკვლევის** ჩასატარებლად. ხელისუფლების წარმომადგენლების თანხმობით, მოკვლევა შეიძლება ითვალისწინებდეს ქვეყანაში ვიზიტს.

რას არ აკეთებს GREVIO?

- GREVIO არ არის გასაჩივრების ორგანო. ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობასთან დაკავშირებულ ადამიანის უფლებათა დარღვევებზე ინდივიდუალურ განაცხადებს განიხილავს ევროპის საბჭოს ერთადერთი ორგანო - ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლო.

- GREVIO არ ერევა სამართალწარმოებაში.

კონვენციის მხარეთა კომიტეტი

- ეს კომიტეტი შედგება კონვენციის მხარეთა წარმომადგენლებისაგან. GREVIO-ს ანგარიშების საფუძველზე, მან შეიძლება მიიღოს **რეკომენდაციები** ანგარიშში მოცემული დასკვნის შესაბამისი ზომების გასატარებლად. იგი ასევე ზედამხედველობას უწევს საკუთარი რეკომენდაციების შესრულებასაც.

- კომიტეტი GREVIO-ს წევრების მიერ ჩატარებული **ნებისმიერი მოკვლევის დასკვნებს განიხილავს** პირველივე შესაძლებლობისას და უზრუნველყოფს საჭირო ზომების გატარებას.

პარლამენტის ჩართულობა მონიტორინგის პროცესში

- კონვენციის ერთ-ერთი მთავარი ინოვაცია გახლავთ ხელშემკვრელ მხარეთა მოვალეობა, **პარლამენტის წარმომადგენლები მოიწვიოს მონიტორინგის პროცესში მონაწილეობის მისაღებად** და გადასცეს მათ GREVIO -ს ანგარიშები.
- კონვენცია ასევე ითვალისწინებს **ევროპის საბჭოს საპარლამენტო ასამბლეის მნიშვნელოვან როლს**, რომელსაც რეგულარულად იწვევენ კონვენციის განხორციელების შესაფასებლად.

არასამთავრობო ორგანიზაციებისა და სამოქალაქო საზოგადოების როლი

- არასამთავრობო ორგანიზაციები და სამოქალაქო საზოგადოების წარმომადგენლები (მაგ: აკადემიური წრეები, პროფკავშირები, ადვოკატთა ასოციაციები) **ძირითადი პარტნიორები** არიან კონვენციის მონიტორინგისა და განხორციელების პროცესში. ისინი წარმოადგენენ **მნიშვნელოვან ინფორმაციის წყაროს**. GREVIO ყველა მიღებულ ინფორმაციას კონფიდენციალურად ინახავს.
- არასამთავრობო ორგანიზაციებს მუდმივად წაახალისებენ, რომ თავიანთი წვლილი შეიტანონ პროცესში და ნებისმიერ დროს წარადგინონ საკუთარი მოსაზრებები.
- კონკრეტული ქვეყნის მონიტორინგის დაწყებისას, GREVIO-ს შეუძლია არასამთავრობო ორგანიზაციების მოწვევა ინფორმაციის გასაზიარებლად. GREVIO-ს დელეგაციები ვიზიტის დროს შეხვედრებს მართავენ **არასამთავრობო ორგანიზაციების წარმომადგენლებთან**.

www.coe.int/conventionviolence

www.coe.int

ევროპის საბჭო წარმოადგენს კონტინენტის წამყვან ორგანიზაციას ადამიანის უფლებათა დაცვის სფეროში. იგი 47 წევრი სახელმწიფოსგან შედგება, რომელთაგანაც 28 ევროკავშირის წევრია. ევროპის საბჭოს ყველა წევრმა სახელმწიფომ მოაწერა ხელი ადამიანის უფლებათა ევროპულ კონვენციას, ხელშეკრულებას, რომელიც შექმნილია ადამიანის უფლებათა, დემოკრატიისა და კანონის დასაცავად. ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლო ზედამხედველობს წევრი სახელმწიფოების მიერ კონვენციის განხორციელებას.